

THỦ TỤC BẢO HIỂM Y TẾ QUỐC DÂN

Ở Nhật Bản có chế độ “Bảo hiểm y tế”. Bảo hiểm này được chia ra làm hai loại lớn là “Bảo hiểm y tế nơi làm việc (nơi công tác)” và “Bảo hiểm y tế quốc dân theo đơn vị khu vực nơi sinh sống”. Là người có đăng kí cư trú trong nước Nhật thì bất kể là ai, bạn cũng bắt buộc phải tham gia một trong hai loại bảo hiểm trên, người nước ngoài cũng như vậy.

Sổ tay này được tạo ra để giúp các công dân người nước ngoài hiểu được các cơ chế và thủ tục của “Bảo hiểm y tế quốc dân” – là một trong những hệ thống bảo hiểm của chế độ Bảo hiểm y tế Nhật Bản.

Mục lục

1

Chế độ bảo hiểm y tế quốc dân (BHYTQD)

P. 1

2

Cơ chế của BHYTQD

P. 1

3

Thẻ chứng nhận người được bảo hiểm y tế quốc dân (Thẻ bảo hiểm)

P. 1

4

Tham gia BHYTQD

P. 2

5

Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

P. 4

6

Chế độ miễn, giảm phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

P. 5

7

Phương thức thanh toán phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

P. 6

8

Trường hợp không nộp phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

P. 6

9

Trợ cấp BHYTQD

P. 7

10

Kiểm tra sức khỏe chỉ định – Hướng dẫn chăm sóc sức khỏe chỉ định

P. 10

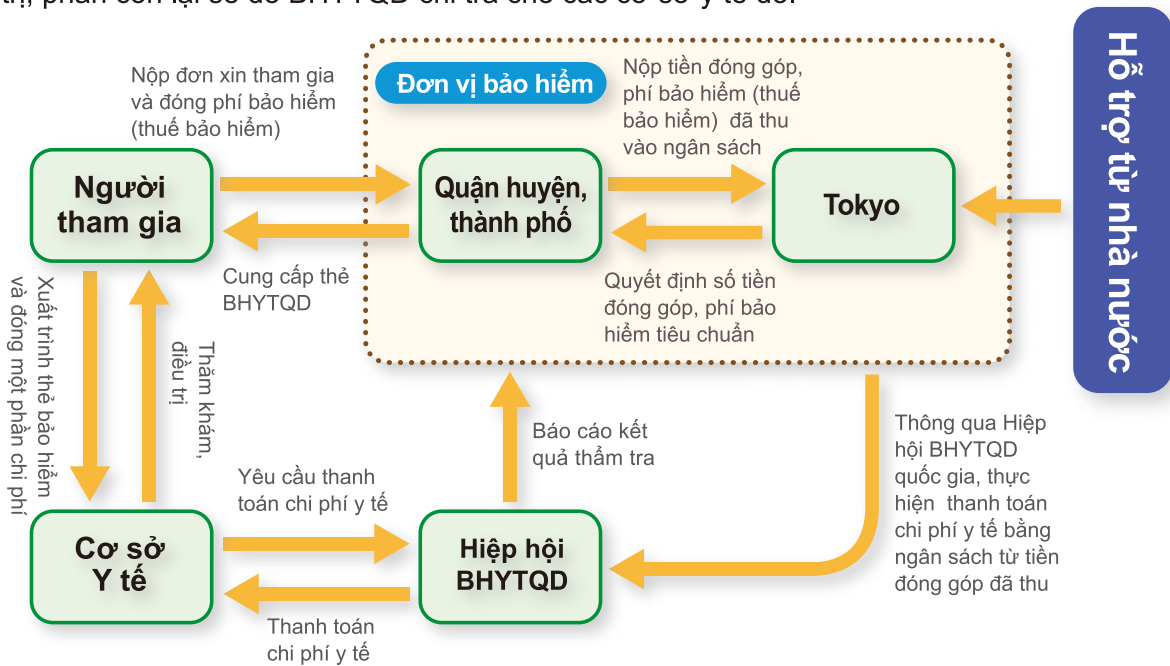
1 Chế độ bảo hiểm y tế quốc dân (BHYTQD)

BHYTQD là chế độ của nhà nước hỗ trợ chi trả chi phí y tế tính từ khoản nộp phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) căn cứ theo thu nhập của từng cá nhân người được bảo hiểm (Dưới đây gọi là “Người tham gia bảo hiểm”), mục đích để người được bảo hiểm có thể yên tâm điều trị y tế khi bị bệnh tật hoặc thương tích. Khi người tham gia bảo hiểm bị bệnh tật hay thương tích, thì sẽ có quyền lợi được nhận trợ cấp y tế từ BHYTQD. Thay vào đó, nếu tham gia BHYTQD, thì các chủ hộ cũng phải có nghĩa vụ đóng phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm).

2 Cơ chế của BHYTQD

BHYTQD do các tỉnh thành, quận huyện, thành phố, thị trấn, làng xã nơi cá nhân sinh sống cùng quản lý với tư cách là “Đơn vị bảo hiểm”. Các quận, huyện, làng xã là đơn vị bảo hiểm sẽ sử dụng ngân sách là tiền phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) mà những người tham gia đã đóng và tiền hỗ trợ từ nhà nước, từ Tokyo để thực hiện thanh toán chi phí y tế (Trợ cấp bảo hiểm).

Khi phải điều trị tại các cơ sở y tế, thì bạn chỉ cần đóng một phần phí y tế mà vẫn được tiếp nhận điều trị, phần còn lại sẽ do BHYTQD chi trả cho các cơ sở y tế đó.

3 Thẻ chứng nhận người được bảo hiểm y tế quốc dân (Thẻ bảo hiểm)

(1) Giữ gìn thẻ bảo hiểm cẩn thận

Thẻ bảo hiểm là giấy chứng minh bạn là người tham gia bảo hiểm, và cần khi bạn điều trị tại các cơ sở y tế.

*Mỗi cá nhân tham gia bảo hiểm sẽ được phát một Thẻ bảo hiểm. Thẻ này không thể dùng cho người khác.

(2) Xuất trình thẻ khi được điều trị tại các cơ sở y tế

Khi bạn được điều trị tại các cơ sở y tế, xin vui lòng xuất trình thẻ bảo hiểm tại quầy tiếp đón. Các cơ sở y tế sẽ căn cứ trên đó để xác minh việc bạn đang tham gia BHYTQD và tiến hành khám chữa theo chế độ bảo hiểm.

(3) Kì hạn hiệu lực

Ngày hết hạn của thẻ bảo hiểm được ghi ở phía trên bên phải của thẻ bảo hiểm. Về nguyên tắc, đó là ngày hôm sau sau khi hết thời gian lưu trú. Nếu bạn không gia hạn thời hạn lưu trú và bị hủy đăng ký cư trú, bạn sẽ mất tư cách hưởng BHYTQD và sẽ không thể sử dụng được thẻ bảo hiểm. Vì vậy, hãy chắc chắn thực hiện gia hạn thời gian lưu trú tại Cục quản lý xuất nhập cảnh, và sau đó đến quận huyện, thành phố, thị trấn nơi bạn cư trú để đổi lấy thẻ bảo hiểm mới.

*Khi đi đổi thẻ bảo hiểm mới, bạn cần mang theo hộ chiếu, thẻ lưu trú và thẻ bảo hiểm cũ.

(4) Sử dụng thẻ bảo hiểm

- 1 Khi nhận được thẻ bảo hiểm, hãy kiểm tra các nội dung ghi trên thẻ như: Địa chỉ, họ tên, ngày tháng năm sinh, v.v...
- 2 Hãy yêu cầu cấp lại khi bị mất thẻ hoặc làm rách thẻ bảo hiểm.
- 3 Với các công dân có độ tuổi từ 70 tuổi đến 74 tuổi, sẽ được cấp "Giấy chứng nhận hưởng bảo hiểm y tế quốc dân dành cho người cao tuổi", trên đó quy định rõ tỉ lệ đóng một phần phí bảo hiểm. Khi điều trị tại các cơ sở y tế, hãy xuất trình cả thẻ này và thẻ bảo hiểm y tế.
- 4 Bạn không được phép cho mượn hay mượn thẻ bảo hiểm của người khác. Nếu làm vậy sẽ bị phạt theo pháp luật.

4 Tham gia BHYTQD

(1) Khi tham gia BHYTQD

① Đối tượng có thể/không thể tham gia BHYTQD:

Người nước ngoài đăng ký cư trú tại quận huyện, thành phố, thị trấn, làng xã (người có tư cách lưu trú trên 3 tháng) bắt buộc phải tham gia BHYTQD. Những người có tư cách lưu trú "chính thức" và đã được chấp nhận thời hạn lưu trú lâu hơn 3 tháng sẽ được tham gia BHYTQD ngay cả khi họ không thuộc diện đăng ký cư trú. Việc tham gia là bắt buộc, không phụ thuộc vào ý muốn của từng cá nhân. Tuy nhiên, những người thuộc bất kỳ điều nào sau đây không thể tham gia:

- 1 Những người đang tham gia bảo hiểm y tế công cộng khác tại Nhật Bản, như bảo hiểm y tế tại nơi làm việc (Bao gồm cả những người tham gia dưới tư cách là người phụ thuộc).
- 2 Những người đang thuộc chế độ y tế dành cho người cao tuổi từ 75 tuổi trở lên*
*Từ sau sinh nhật 75 tuổi, bạn sẽ không thuộc đối tượng bảo hiểm y tế nữa, mà sẽ thuộc vào chế độ y tế dành cho người cao tuổi từ 75 tuổi trở lên.
- 3 Những người đang nhận trợ cấp sinh hoạt.
- 4 Những người có tư cách lưu trú là tham gia "hoạt động chỉ định", và là:
 - a. Người tham gia các "hoạt động tiếp nhận điều trị", hoặc "hoạt động chăm sóc sinh hoạt hàng ngày cho người được điều trị"
 - b. Người (từ 18 tuổi trở lên) có thời gian lưu trú không quá 1 năm, và tham gia các hoạt động với mục đích du lịch, giải trí, hay các hoạt động tương tự khác; chồng hoặc vợ đi cùng.

*Lưu ý: Ngay cả trong trường hợp kì hạn lưu trú dưới 3 tháng, nếu bạn thuộc những đối tượng sau thì vẫn có thể tham gia bảo hiểm y tế sau khi nộp các giấy tờ cần thiết.

- Những người có tư cách lưu trú là "Đi lưu diễn", "Thực tập kĩ thuật", "Tạm trú cùng gia đình" hoặc "Tham gia hoạt động đặc biệt (Ngoại trừ điểm (1)①④ ghi ở trên)*" và được chấp nhận tư cách tạm trú tại Nhật Bản quá 3 tháng.
*Về "hoạt động chỉ định" thì sẽ được xác nhận dựa theo "giấy chỉ định" ghi trên hộ chiếu.
- Những người đã từng tham gia BHYTQD nhưng kì hạn lưu trú bị chuyển thành dưới 3 tháng, bị hủy đăng ký cư trú sau khi thay đổi tư cách lưu trú.

② Thủ tục tham gia

Những trường hợp sau đây bắt buộc phải làm thủ tục tham gia trong vòng 14 ngày. Nếu chậm trễ làm thủ tục sẽ phải nộp lại phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm).

- ❶ Khi chuyển đến (nhập cảnh)
Khi khai báo thẻ cư trú (đăng kí cư trú), hãy tham gia BHYTQD
- ❷ Khi được cấp phép tư cách lưu trú mới có kì hạn trên 3 tháng
- ❸ Khi chấm dứt tham gia các loại bảo hiểm y tế công cộng khác của Nhật Bản như bảo hiểm y tế tại nơi làm việc vì lý do nghỉ việc v.v.. (Bao gồm cả khi không còn là người phụ thuộc)
- ❹ Khi sinh con
- ❺ Khi không còn được nhận trợ cấp sinh hoạt

(2) Khi chấm dứt BHYTQD

Nếu thuộc vào một trong các trường hợp sau đây, thì trong vòng 14 ngày, bạn phải nhanh chóng làm thủ tục chấm dứt bảo hiểm và trả lại thẻ bảo hiểm.

- ❶ Khi chuyển đi (Xuất cảnh)
Hãy trình báo việc chuyển thẻ cư trú.
* Lưu ý: Nếu bạn trình báo chuyển ra nước ngoài, thì thẻ bảo hiểm sẽ mất hiệu lực từ ngày sau ngày bạn xuất cảnh. Nếu bạn không trình báo mà vẫn giữ lại thẻ cư trú thì bạn sẽ tiếp tục mất phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)
- ❷ Khi tham gia bảo hiểm y tế công cộng khác của Nhật Bản như bảo hiểm y tế tại nơi làm việc (Bao gồm cả trường hợp tham gia với tư cách là người phụ thuộc)
* Lưu ý: Nếu bạn không làm thủ tục chấm dứt thì bạn sẽ có bảo hiểm trùng và sẽ tiếp tục bị truy thu phần phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) của BHYTQD.
- ❸ Khi đã thuộc vào chế độ y tế dành cho người cao tuổi từ 75 tuổi trở lên.
* Trường hợp này thì không cần làm thủ tục
- ❹ Khi tử vong
- ❺ Khi trở thành đối tượng nhận trợ cấp sinh hoạt
- ❻ Khi lấy tư cách lưu trú là tham gia “Hoạt động chỉ định” như hoạt động tiếp nhận điều trị, hoặc hoạt động chăm sóc sinh hoạt hàng ngày cho người được điều trị v.v...
- ❼ Khi mất tư cách lưu trú (khi hết kì hạn lưu trú)

★ Nội dung cần lưu ý

- Sau khi chấm dứt BHYTQD, bạn sẽ không thể sử dụng thẻ bảo hiểm. Nếu bạn dùng thẻ bảo hiểm khi không còn tư cách hưởng bảo hiểm y tế, thì bạn sẽ phải trả lại số tiền chi phí y tế mà bên bảo hiểm đã chi trả.
- Bạn không thể chấm dứt BHYTQD vì lý do phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) cao, hoặc không dùng thẻ bảo hiểm (không đi đến bệnh viện), v.v...
- Ngay cả khi bạn tham gia bảo hiểm cho lưu học sinh, bảo hiểm nhân thọ có kèm bảo hiểm y tế, hoặc bảo hiểm tai nạn du lịch (đây là bảo hiểm y tế tư nhân, không phải bảo hiểm y tế công cộng tại Nhật Bản), thì bạn cũng không thể chấm dứt BHYTQD.

(3) Các thủ tục khác

- ❶ Khi thay đổi địa chỉ trong cùng khu vực quận huyện, thành phố, thị trấn, làng xã đang sinh sống.
- ❷ Khi thay đổi chủ hộ hoặc họ tên
- ❸ Khi mất thẻ bảo hiểm

(4) Giấy tờ cần thiết

Tùy theo từng loại khai báo hoặc người nộp đơn khai báo (đến trực tiếp quầy), mà cần các giấy tờ khác nhau. Chi tiết, hãy liên hệ đến các văn phòng phụ trách.

5 Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) được tính từ tháng mà bạn trở thành người tham gia bảo hiểm. Khi bạn chuyển đến quận huyện, thành phố (nhập cảnh), hoặc chấm dứt các loại bảo hiểm y tế công cộng khác của Nhật Bản và tham gia BHYTQD, thì tại thời điểm thực tế (thời điểm chuyển đến (nhập cảnh), hay chấm dứt bảo hiểm y tế công cộng khác), bạn sẽ được công nhận đủ điều kiện tham gia BHYTQD, và sẽ bị tính phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) từ thời điểm đó.

(1) Phương thức tính phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) được tính bằng tổng các phí của từng người tham gia theo đơn vị hộ gia đình, và do chủ hộ thực hiện nộp phí.

Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) được tính bằng tổng của 3 loại phí dưới đây:

I Phí bảo hiểm trong phần y tế (Dành để chi trả cho chi phí y tế)

II Phí bảo hiểm trong phần tiền hỗ trợ người cao tuổi từ 75 tuổi trở lên (Dành để hỗ trợ người cao tuổi)

III Phí bảo hiểm trong phần chăm sóc sức khỏe dài hạn (Dành để chăm sóc sức khỏe) (Chỉ với đối tượng từ 40 tuổi đến 64 tuổi phải đóng góp)

Hạn mức tối đa với từng hộ gia đình (số tiền tối đa phải nộp hàng năm) sẽ được quyết định với mỗi loại phí ghi trên. Số tiền theo từng loại phí được phân chia ra làm 2 loại lớn: “**Khoản tiền dựa trên thu nhập**” và “**khoản tiền dựa trên đầu người**”.

① Khoản tiền dựa trên thu nhập: Tính theo thu nhập của người tham gia trong hộ gia đình (“Thu nhập” “Tỉ lệ phí (thuế) ”)

② Khoản tiền dựa trên đầu người: Tính theo số người tham gia trong hộ gia đình (“Khoản tiền dựa trên đầu người” “Số người tham gia”), không phụ thuộc vào thu nhập mà toàn bộ người tham gia đều phải nộp.

Cơ sở để tính toán khoản tiền dựa trên “Thu nhập” là “Thu nhập cơ bản xác định*”.

*Thu nhập cơ bản xác định = Tổng thu nhập của năm trước – Khoản tiền giảm trừ cơ bản (330.000 yên)

■ Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) tương ứng của một hộ gia đình trong 1 năm

I Phí bảo hiểm trong phần y tế

Tháng 4~Tháng 3 năm sau
(Hạn mức tối đa 610,000 Yên)

① Khoản tiền dựa trên thu nhập

Tổng thu nhập cơ bản
xác định của toàn bộ \times 5.27 %
người tham gia

② Khoản tiền dựa trên đầu người

26,500 Yên
 \times
Số người tham gia

II Phí bảo hiểm trong phần tiền hỗ trợ người cao tuổi từ 75 tuổi trở lên

Tháng 4~Tháng 3 năm sau
(Hạn mức tối đa 190,000 Yên)

① Khoản tiền dựa trên thu nhập

Tổng thu nhập cơ bản
xác định của toàn bộ \times 1.71 %
người tham gia

② Khoản tiền dựa trên đầu người

11,000 Yên
 \times
Số người tham gia

III Phí bảo hiểm trong phần chăm sóc sức khỏe dài hạn

Tháng 4~Tháng 3 năm sau
(Hạn mức tối đa 160,000 Yên)

① Khoản tiền dựa trên thu nhập

Tổng thu nhập cơ bản
xác định của người \times 1.52 %
tham gia từ 40~64 tuổi

② Khoản tiền dựa trên đầu người

11,200 Yên
 \times
Số người tham gia từ 40 ~ 64 tuổi

*Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) của 1 năm được tính từ tháng 4 đến tháng 3 năm sau.

(2) Thông báo về phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) của 1 năm (từ tháng 4 đến tháng 3 năm sau) được chia ra làm 10 đợt thanh toán từ tháng 6 đến tháng 3 năm sau. Vì vậy, vào tháng 6 phí bảo hiểm sẽ được tính toán dựa trên thu nhập của bạn trong năm trước và thông báo sẽ được gửi đến bạn. Thông báo phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) trong trường hợp bạn tham gia bảo hiểm vào giữa năm tài chính sẽ được gửi vào tháng bạn trình báo hoặc vào tháng tiếp sau đó. Ngoài ra, thông báo cũng sẽ được gửi bất cứ lúc nào nếu có phát sinh thay đổi phí (thuế) bảo hiểm do thay đổi số người tham gia, hoặc thay đổi thu nhập, v.v...

(3) Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) khi tham gia hoặc chấm dứt BHYTQD vào giữa năm tài chính

Trường hợp bạn tham gia BHYTQD vào giữa năm thì phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) sẽ được tính từ tháng tham gia. Trường hợp chấm dứt BHYTQD vào giữa năm thì phí bảo hiểm sẽ tính đến tháng trước của tháng có chứa ngày chấm dứt BHYTQD.

Nếu bạn chuyển ra nước ngoài hoặc về nước, thì khi làm thủ tục chấm dứt BHYTQD, bạn cần thanh toán nốt khoản phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) còn thiếu.

Cách tính phí khi tham gia, chấm dứt BHYTQD giữa chừng trong năm tài chính

Số tháng tham gia

12

Phí bảo hiểm trong năm
(Thuế bảo hiểm)

6

Chế độ miễn, giảm phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

(1) Chế độ giảm phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

① Giảm trừ phí bảo hiểm theo khoản tiền dựa trên đầu người

Nếu thu nhập của hộ gia đình trong năm trước dưới mức tiêu chuẩn nhất định, thì sẽ được giảm trừ phí bảo hiểm theo khoản tiền trên đầu người. Để trở thành đối tượng được giảm trừ, toàn bộ người tham gia của hộ gia đình bao gồm chủ hộ phải khai báo thu nhập của mình.

② Giảm trừ đối với người bị thất nghiệp không tự nguyện

Giảm trừ phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) đối với người dưới 65 tuổi là đối tượng được bảo hiểm việc làm, bị thất nghiệp vì các lý do không tự nguyện như công ty bị phá sản, bị sa thải, v.v... khi có khai báo. Cần phải có "Giấy chứng nhận người đủ tiêu chuẩn hưởng bảo hiểm việc làm" khi khai báo. Kì hạn được giảm trừ phí bảo hiểm sẽ được tính từ tháng có ngày sau ngày nghỉ việc đến cuối năm tài chính tiếp theo.

(2) Chế độ miễn giảm phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm)

Phí bảo hiểm (thuế bảo hiểm) có thể được giảm hoặc miễn khi người tham gia bảo hiểm nộp đơn xin miễn giảm do có cuộc sống khó khăn vì hoàn cảnh đặc biệt như thiên tai hay bệnh tật, v.v... Trong trường hợp đó, việc miễn giảm sẽ được quyết định sau khi kiểm tra điều kiện sống của hộ gia đình.